

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Garaneset, 4230 Sand

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47

www.svt.no

Delegert vedtak

Hjelmeland RKH
Vormedalsvegen 1081
4130 HJELMELAND

Arkivsaksnr: 2019/10200-0

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 04.05.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR - delegerte saker	33/22	
Verneområdestyret for SVR		

Delegasjonssak RO 11/2022

Innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Lusaheia, Dyraheio og SVR landskapsvernområde, Hjelmeland , Suldal og Bykle kommunar

Viser til søknad datert 03.12.2019 om motorferdsle i samband med øvingsverksemd i Lusaheia, Dyraheio og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområder. Forvaltningssekretariatet for Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane har etter delegert mynde fatta det dette vedtaket 27.10.2022.

Med vennleg helsing

Alf Odden
Verneområdeforvaltar SVR

Brevet er godkjent elektronisk og sendast utan underskrift

Kopi:
Hjelmeland kommune
Statsforvalteren i Rogaland

Vedtak

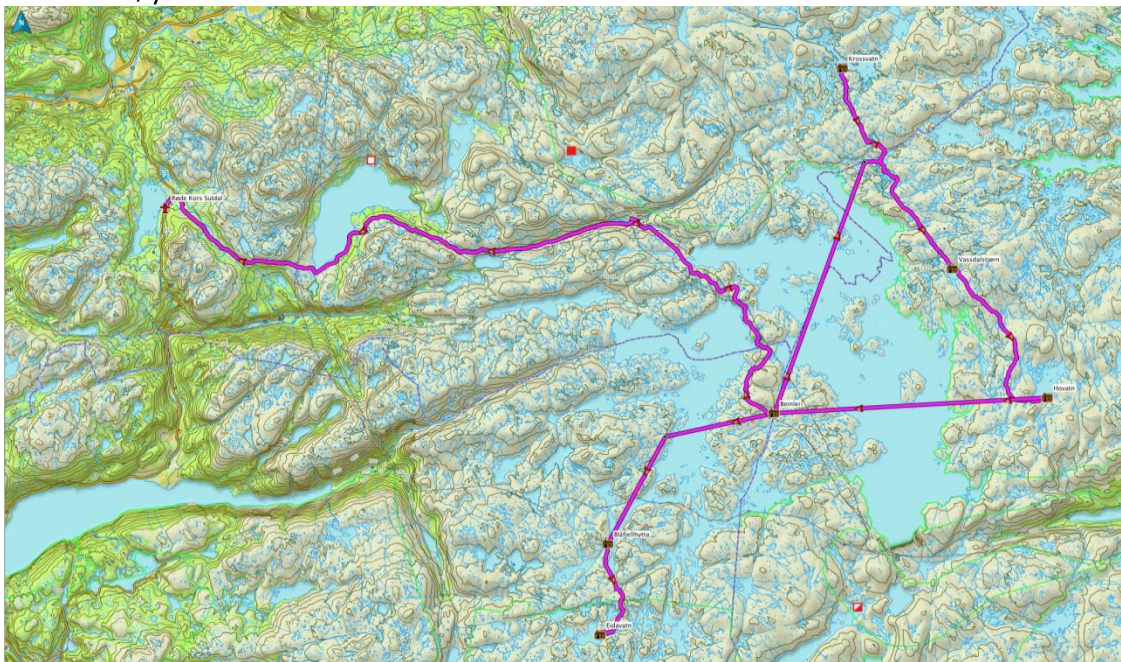
I medhald i naturmangfaldloven sin §48, kapittel IV, punkt 5.3, bokstav a i forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, kapittel VI i forskrift om vern av Lusaheia landskapsvernområde og kapittel IV, punkt 3.1 i forskrift om vern av Dyraheio landskapsvernområde, får Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps dispensasjon til å gjennomføre kjentmannsturar med snøskuter i Setesdal Vesthei–Ryfylkeheiane, Lusaheia og Dyraheio landskapsvernområder.

Dispensasjonen gjeld for ein årleg kjentmannstur etter kvar av dei følgjande rutene eller to årlege kjentmannsturar etter ein av desse rutene slik dei er vist på kart under:

- Gullingen–Drakehei–Beinlei–Pøyleåna–Krossvatn–Vassdalstjørn–Hovatn–Beinlei–Drakehei–Gullingen
- Gullingen–Beinlei–Blåfjellhytta–Eidavatn. Eller Nilsebu–Storådalen–Sprongavatnet–Eidavatn–Blåfjellhytta.

Det kan avvikast noko frå køyreruta om snø- og istilhøve skulle tilseie det.

Kart over køyreruter

Dispensasjonen gjeld fram til 30.04.2023 og gjeld for inntil 10 snøskuterar på kvar tur. Ved samordna øvingar med Suldal Røde Kors Hjelpekorps kan det til saman brukast inntil 20 snøskuterar.

Dispensasjonen blir gitt med desse vilkåra:

- Dersom det blir observert villrein ved etter køyrerutene, skal turen avvendtast til fare for uroing ikkje lenger er tilstades
- Løyvet kan og trekkast attende på kort varsel dersom omsynet til viltet gjer det nødvendig
- Alle kjentmannsturane må gjennomførast seinast 30. april kvart år
- Det skal ikkje overnattast på turisthyttene Krossvatn og Vassdaltjørn som ein del av øvingane
- Kjentmannsturane skal så langt det er råd følgja kvista vinterruter
- Kjentmannsturane skal så langt det er råd samordnast med Suldal Røde Kors Hjelpekorps
- Øvinga skal varslast, gjennomførast og rapporterast etter retningslinjene frå Klima- og Miljødepartementet datert 15.05.2020
- Under kjentmannsturane skal alle snøskuterane som deltek køyre samla
- Det er Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps sitt ansvar å hente inn løyve frå aktuelle grunneigarar
- For å unngå konflikhtar med brukarane av skiløypene mellom turisthyttene bør ein så langt det er mogleg unngå at kjentmannsturane blir gjennomført i vinterferien eller påskeferien.
- Ein kort rapport om gjennomføringa av øvingsverksemda skal sendast forvaltningssekretariatet innan 1 juni kvart år

Klagerett

Vedtaket kan påklagast til Miljødirektoratet. Klaga skal sendast til verneområdestyret for vidare handsaming. Klagefristen er 3 veker frå mottak av vedtaket. Alle partar med klagerett har rett til innsyn i saksdokumenta. Skrifteleg klage skal sendast til Verneområdestyret for SVR Pb. 788 Stoa, 4809 ARENDAL. Oppgi kva for eit vedtak det vert klaga på, dei endringane klagar ynskjer og grunngjeving for klaga. Dersom det vert klaga så seint at det kan vere tvil om det er klaga i rett tid, må det opplysast når brevet kom fram.

Saksopplysninger

Bakgrunn for søknaden

Viser til øvingsplan og søknad frå Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps datert 03.12.2019, og brev frå Valle og Bykle lensmannskontor datert 25.03.2014. Viser og til vedtak i AU-sak 32/2014 og 72/2015 og delegert vedtak 106/2019.

Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps søker om å få utvida eksisterande løyve, gitt i delegert vedtak 106/2019, til å også omfatte køyreruta Nilsbu-Storådalen-Sprongavatnet-Eidavatn-Blåfjellhytta. Vinteren 2022 var det mogleg å køyre snøskuter over isen på Lyngsvatnet, og da er denne køyreruta den raskaste vegen inn til Eidavatn. Denne køyreruta går gjennom Lusaheia landskapsvernområde.

Søker opplyser at formålet med kjentmannsturane er å bli kjent med framkommelege snøskutertraseer i område mellom anna i høve til snøskredfare og usikker is. Talet på snøskuterar er såpass høgt fordi ein ønskjer å få trene opp flest mogleg mannskap når ein først planleggar ein kjentmannstur.

Lensmannen i Valle og Bykle påpeikar og at områda ved Vassdalstjørn og Hovatn i mange tilfelle kan være sikrast frå vest, og at det i slike høve vil være ein fordel om mannskap frå Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps er kjent i område. I tillegg uttalar Hjelmeland lensmannskontor i ein e-post datert 21.03.2014, at politiets redningsteneste i Ryfylke er spesielt avhengig av Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps. Dei skriv vidare at gjennomføringa av øvingsplanen er naudsynt for opptreninga av mannskapa.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Lusaheia landskapsvernområde av 19.04.1991.
- Forskrift om vern av Dyraheio landskapsvernområde av 26.09.1997.
- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.04.2000.
- Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane, godkjent 2015
- Naturmangfaldlova.
- Plan for øvingskjøring/kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, samt Frafjordheiane 2021-2024. Sør-Vest politidistrikt, revidert versjon 09.11.2021
- Rundskrivet "Retningslinjer om redningstjenestens bruk av snøskuter i utmark og verneområder" Klima- og miljødepartementet 15.05.2020

Heimelsgrunnlag

Lusaheia vart verna ved kgl. Res. Av 19 april 1991. Føremålet med vernet er etter kapittel III i verneføreskriftene å ta vare på eit særmerkt og vakkert høg fjellandskap som inneheld sjeldsynte og sårbare naturelement.

Motorisert ferdsel i verneområde blir regulert av verneføreskrifta sitt kapittel IV, punkt 2. Her heiter det at motorisert ferdsel i utmark og vassdrag, samt landing med luftfartøy er forbode. Vidare heiter det i kapittel VI, punkt 1 at forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til motorferdsel i utmark og vassdrag og landing med luftfartøy. Tiltaket det er søkt om kjem etter vårt syn inn under kapittel IV punkt 3 og krev derfor dispensasjon etter kapittel VI, punkt 1 for å kunne gjennomførast.

Dyraheio landskapsvernområde med biotopvern vart oppretta ved kongeleg resolusjon 26.09.1997. I kapittel III i verneføreskrifta heiter det at *"Føremålet med landskapsvernet er å ta vare på eit særmerkt fjellområde med urørt natur, rikt planteliv med m.a. bergjunker, verdifulle stølsområde og beitelandskap, eldre og nyare kulturminne etter støling, heibeiting, jakt, fiske og fangst. Føremålet er også å ta vare på viktige leveområde for viltet, spesielt å sikre eit samanhengande fjellområde og delar av livsgrunnlaget for den sørlegaste villreinstamma i Europa"*.

Motorferdsle i verneområdet blir regulert av verneføreskrifta sitt kapittel IV, punkt 3.1. Her heiter det at *"Motorisert ferdsel i utmark og i vassdrag er forbode. Flyging lågare enn 300 m over bakken og landing er forbode"*. Vidare heiter det at *"Forvaltningsstyresmakta eller den forvaltningsstyresmakta gjev fullmakt, kan likevel gi løyve til motorferdsel i særskilde høve"*.

Tiltaket det er søkt om kjem etter vårt syn inn under kapittel IV, punkt 3.1 i verneføreskrifta, og krev derfor dispensasjon etter kapittel IV, punkt 3.1, andre ledd for å kunne gjennomførast.

Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde vart verna ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Føremålet med vernet er etter kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

1. Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.
2. Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Motorisert ferdsel i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde blir regulert av verneforskrifta sitt kapittel 5, punkt 5.1, bokstav a, kor det heiter at motorisert ferdsle på land er forbode. Så langt forvaltningsstyresmakta kan sjå, kjem heller ikkje det omsøkte tiltaket inn under nokre av punkta i verneføreskrifta sitt kapittel IV, punkt 5.4. Dispensasjonssøknaden må derfor handsamast etter §48 Naturmangfaldslova.

§ 48 i naturmangfaldslova har to vilkår som begge må oppfyllest dersom ein skal kunne gi dispensasjon:

1. Tiltaket kan ikkje påverke verneverdiane nemneverdig.
2. Tiltaket må ikkje vere i strid med formålet med vernet.

Miljødirektoratet understrekar at høvet til å gi dispensasjonar etter § 48 er snevert:

"Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer at Dispensasjonsadgangen er snever. Det kan bare dispenseres i de tilfeller tiltaket vil ha ubetydelig eller begrenset virkning for verneverdiene. Dette kan være ved midlertidige eller forbigående forstyrrelser, eller enkeltstående aktiviteter eller tiltak". (Rundskriv om forvaltning av verneforsrifter. Miljødirektoratet 2014).

I rundskrivet heter det vidare at: *"I vurdering av om tiltaket eller aktiviteten er i strid med verneformålet, er betydningen for verneformålet både på kort og lang sikt relevant. Et tiltak eller en aktivitet kan være i strid med verneformålet dersom tiltaket eller aktiviteten på sikt eller over tid kan ha negativ innvirkning på verneformålet".*

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Fráfjordheiane har forvaltningsmynde for Dyråheio og SVR landskapsvernområder. Verneområdestyret har i styresak 6/16, delegert avgjerdslemynde for dispensasjonssøknadar i kurante saker til verneområdeforvaltarane. I tråd med punkt 6.2 i vedtektene for verneområdestyret omfattar dette:

1. Saker etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel.
2. Saker etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 der:
 - a) Det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.
 - b) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c) Forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Det er etablert forvaltningspraksis for denne type dispensasjonssaker. Det visast da særleg til tilsvarande dispensasjon gitt av AU i AU-sak 72/2015.

Vurdering

Naturmangfaldlova

Etter § 7 i Naturmangfaldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §8 til 12 leggst til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndigheit. Forvaltningsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet, vurdere søknadane etter desse paragrafane.

Innverknad på verneverdiar og verneføremål

Kjørerutene det er søkt om går i eit småkupert høgfjellsterreng på begge sider av Blåsjømagasinet om lag 1000-1100 moh i tillegg til Storådalen som ligg på 800 moh.

Dei høgareliggande fjellområda rundt Blåsjø blir årvisst nytta av villreinen som vinterbeite. Resultata frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt (NINA rapport 694/2011) dokumentarar at sju av dei åtte simlene som har nytta nordområdet, har vore i dette område den tida dei hadde sender. Elles viser nyare GPS-data frå www.dyreposisjoner.no at det årvisst er villrein nær dei aktuelle køyrerutene. GPS-data viser og at simlene som held til i dette område trekker mot kalvingsplassane lengre aust i løpet av mars og april. Dette blir og bekrefta av lokalt SNO personell. I Norsk Villreinsenters rapport Kartlegging av villreinens arealbruk i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (NVS rapport 6/2010) er det registrert fleire villreintrekk i området det er søkt om å arrangere kjentmannsturar. Dette dreiar seg mellom anna om Drakeheia, Krossvatn og Eidavatn. Det er derfor sannsynleg at det vil bli observert villrein under

gjennomføringa av kjentmannsturane, og det er svært viktig at vilkåra i vedtaket om å ta omsyn til villreinen blir følgt opp. I Norsk raudliste for artar for 2021 vart villrein oppført som nær truga (NT).

Kunnskap om naturmangfaldet i området baserer seg og på Miljødirektoratet sin naturdatabase med innsyn til sensitiv informasjon (www.naturbase.no) og tilsvarende informasjon i Temakart Rogaland. Så langt forvaltningsstyresmakta kjenner til etter søk i Naturbase, er det ikkje registrert informasjon om prioriterte artar, trua eller nær trua artar på Norsk rødliste for artar 2021 eller andre verdifulle artar. Det er heller ikkje registrert informasjon om utvalde naturtypar, trua eller nær trua naturtypar på Norsk rødliste for naturtypar 2018 eller andre verdifulle naturtypar. Det er heller ikkje komme fram andre opplysningar som tyder på at det finns slike artar og/eller naturtypar i det aktuelle område. Kunnskap om kulturminne i området baserer seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.askeladden.no). Det er ikkje registrert kulturminne i nærleiken som vil ta skade av motorferdsla det er søkt om.

Ferdsleregistreringar som er gjennomført i område viser at det er svært få skituristar i området i januar og februar, men noko større trafikk i mars og april. Kjentmannsturane det er søkt om har likevel eit såpass avgrensa omfang tiltaka at eventuelle konflikhtar med friluftsjnteressene ikkje blir store.

Kunnskapsgrunnlaget (§8) som ligg føre for å vurdere dei omsøkte tiltaka si innverknad på verneverdiar og verneføremål, må derfor vurderast som tilstrekkeleg til at forvaltningsstyresmakta kan fatte vedtak i saka. §9 om "Føre var prinsippet" vil derfor bli tillagt mindre vekt i dei følgjande vurderingane.

§10 tek føre seg den samla belastninga av økosystemet i området. Det ligg fire turisthytter ved den aktuelle køyreruta og det er fleire kraftverksinstallasjonar i området i samband med Blåsjømagasinet. Det er ein del motorferdsle i område frå før i samband med transport av ved og proviant til turisthyttene og i samband med tilsyn av kraftverksinstallasjonane. Det er og ein del skituristar i område i helger og ferier i mars og april. Etter forvaltningssekretariatet si vurdering er den samla ferdsla er ikkje av eit slik omfang at den medfører omfattande og systematiske forstyringar av villreinen. Dei to aktuelle kjentmannsturane vil medføre ein lita auke i ferdsla, men vil i liten grad føre større belastning på økosystemet i område.

§12 omhandlar miljøforsvarleg teknikkar, driftsmetodar og lokalisering. I høve til transportbehovet som er skissert i søknaden, vurderer forvaltningsmyndigheita bruk av snøskuter som det beste alternativet. Dei aktuelle køyrerutene følgjer og i stor grad ruter som er merka og allereie har ein del ferdsel. Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps har ei viktig rolle i beredskapen i område. Forvaltningsstyresmakta har forståing for at dei har behov for å bli kjente i område og at noko av øvingsverksemda må gjennomførast i verneområde, og ønskjer å legge til rette for at slike øvingar kan gjennomførast utan at det kjem i konflikt med verneføremål og verneverdiar.

§11 legg til grunn at eventuelle kostnader ved miljøforringing skal bærast av tiltakshavar. Tiltakshavar er fullt og heilt ansvarleg for ei miljømessig god løysing.

Konklusjon

Dei aktuelle kjentmannsturane vil berre i liten grad ha ein negativ innverknad på verneverdiane i dei berørte landskapsvernområda og kjem ikkje i konflikt med verneføremålet. Den aktuelle motorferdsla må og sjås på som eit viktig tiltak for å sikre ein god beredskap og godt førebudde redningsmannskap.